

18-03-2012 - Rinze Ijbema - Zondag 11

[1] Heiligen in de Heer Jezus,

1. **[2]** hebt u ook zo'n Gamma-geloof? Mijn kinderen zijn opgegroeid in de tijd van Bob de Bouwer. **[3]** Bob de Bouwer is zo'n handig mannetje, die de meest lastige klussen met z'n eigen materieel weet op te lossen. Veel mensen hebben dat ook met hun geloof. Een geloof, dat je denkt dat je het zelf kunt maken. Een doe-het-zelf geloof. Een Gamma-geloof. Een goed voorbeeld van deze manier van geloven vind je bij de oude Paulus. Ik lees even wat stukjes uit de brieven van Paulus, zoals we zo net ook lazen: 'Ik zou redenen genoeg hebben om op mezelf te vertrouwen.' En even later, nog heftiger: 'Aan wat er in de wet over gerechtigheid staat, voldeed ik volledig.' Dat is Paulus ten voeten uit. Op anderen kun je niet altijd bouwen. Dat is niet erg, want met Paulus in de buurt hoeft de Heer niet bang te zijn. 'Kijk, God, ik zal er voor U zijn. Ik zal het voor U doen.' En zoals Paulus zijn er meer. Doe-het-zelvers met een doe-het-zelf geloof.

[4] Het kan zijn dat je nu denkt dat het iets van vroeger is, dat doe-het-zelf geloof. Ik bedoel, dat het iets is uit de tijd dat de leerling van de Here Jezus nog niet helemaal doorhad wie Hij werkelijk is. En ook nog niet wist hoe hij er zelf voorstond. Toen had hij nog gewoon een te hoge pet op van zichzelf. Maar weet je, ik denk dat het iets is van alle tijden. Er zijn altijd mensen als Paulus, sterke mensen, actieve mensen. Ik ben ook heel blij dat ze er zijn. Want je hebt leiders nodig en volgelingen. Actieve mensen en rustige mensen. Als je de kerk mag vergelijken met een lichaam: je hebt handen en voeten nodig. En een ruggengraat. Je hebt ook een hart nodig en hersenen – dat is natuurlijk een ander soort kerkleden. Maar krachtige, actieve, coöperatieve mensen, die zijn ook onmisbaar.

Het probleem is, dat bij veel mensen de dingen die ze zelf kunnen, dat die hun afgod worden. **[5]** Een afgod is iets of iemand die tussen jou en Jezus Christus in komt staan. Dan blokkeert zo'n afgod je zicht op God. Dan krijg je een vertekend beeld van God. Dat is iets wat je moet leren in de kerk. Wat jouw sterke punten zijn in de wereld buiten God, dat kunnen net je zwakke kanten zijn in de wereld van God. Als ze namelijk een muur gaan vormen tussen jou en Jezus Christus. Daarom moet je wat jij goed kunt eigenlijk offeren. Dat is misschien een beetje een ingewikkeld beeld. Als jij probeert het je voor te stellen, dan probeer ik het je uit te leggen. Waar ben jij goed in? Misschien kun jij heel mooi zingen. Misschien hebt u best wel veel vrije tijd. Misschien ben je wel net zo'n type

als Paulus. Dan moet je dat wat je goed kunt aan Gods voeten neerleggen. Dan moet je aan God vragen of Hij duidelijk wil maken wat jij ermee mag doen.

[6] Ik hoop dat je begrijpt dat ik wel iets radicaals van je vraag. Ik zeg niet: jij hebt tien talenten, geef er één aan je Heer en ga voor de rest je gang. Nee, je moet de hele zaak aan Gods voeten neerleggen. En eigenlijk ga ik nog een stap verder. Ik vraag je om alles wat jij te bieden hebt, ook aan God over te geven. Dan vraag ik je dat niet doen met in je achterhoofd het idee dat God daar mooi blij mee kan zijn. Want dan ben je nog steeds aan het doe-het-zelven. ‘Kijk, Here, dit heb ik in huis. Wat zullen we er samen van maken?’ Zo werkt het niet. Als je jezelf aan God geeft, dan moet je dat niet tegen je eigen voorwaarden doen. Wat je aan God offert, dat moet eerst door het vuur heen. God moet het beoordelen. **[7]** God moet het transformeren, veranderen. Pas dan worden jouw offers Hem aangenaam. Bovendien: het gaat vaak zo bij God, dat Hij vaak liever werkt met je zwakke kanten. Net alsof God met jouw minpunten veel gemakkelijker kan laten zien wat voor God Hij is, dan met jouw pluspunten. Omdat Hij een God is van genade. En genade is het tegenovergestelde van doe-het-zelf.

Wat ik je in dit deel één van de preek wil duidelijk maken, is dat ene stukje uit Zondag 11: ‘Geloven zij dan wel in de enige Verlosser Jezus, die hun behoud en welvaart bij de heiligen, bij zichzelf of ergens anders zoeken? Nee, maar zij verloochenen met de daad de enige Verlosser Jezus, ook al roemen zij met de mond in Hem. Want één van beide: òf Jezus is geen volkomen Verlosser; òf zij die deze Verlosser met waar geloof aannemen, moeten alles in Hem hebben, wat voor hun behoud nodig is.’ Zie je dat? Een doe-het-zelf geloof is metterdaad een verloochening van Jezus Christus. Misschien is dit dan het moment dat voor jou de haan kraait. Stop het verloochenen. Misschien dat ik je opnieuw wakker mag schudden. Stop het doe-het-zelven. Paulus redde het er niet mee. Ben jij beter dan Paulus? Wat ik je in dit eerste deel van de preek duidelijk wil maken, is dat jij alleen leeft van genade.

Ik voeg daar nog één praktisch punt aan toe. Hoe kom je er nu achter op welke manier God je dan in wil schakelen? Hoe weet je nu met welke kwaliteiten Hij iets kan en op welke manier? Het eerste wat ik je daarvoor vraag is: bidden. Het ‘offereren’ van jezelf doe je al biddend. Vervolgens vraag ik je om je heen te kijken. Woensdagavond hebben we nagedacht over de belijdenis, dat heel je leven in Gods vaderhand is. De kans is dus groot, dat Hij in de manier waarop Hij je leven leidt, aan jou laat zien welke kant Hij met je op wil. En dat geldt ook voor een derde manier waarop God je laat merken wat Hij van je wil: door te spreken. Dus bidden, kijken, luisteren. Want laat God je nu net mensen om je heen geven, die je kunnen helpen je weg te vinden. Familieleden, goede vrienden,

ouderlingen. God kan wel degelijk briefjes uit de hemel geven – door de woorden van wie Hij om je heen geeft. In elk geval geeft Hij open deuren om Hem te dienen. Klop maar bij Hem aan. Zeg maar tegen Hem: ‘Ik wil het niet zelf doen. Ik wil leven van uw genade.’ Dan zul je het vinden, wat God wil met je leven.

2. **[8]** Oké, zo dichtbij als dat ene stukje uit de Catechismus bij ons leven staat, over je behoud bij jezelf zoeken, zo veraf staat de hoofdlijn van Zondag 11 van je leven. Ik bedoel die heiligen. Ik heb de indruk dat zelfs in de Rooms Katholieke kerk de mensen vandaag minder met heiligen hebben dan vroeger. Ik weet niet of hier iemand is met een Roomse achtergrond. Misschien vergis ik me, hoor. Maar die alledaagse heiligenbeleving lijkt me verleden tijd. Dat elke dag z’n eigen heilige heeft. Dat elk beroep een schutspatroom kent. Dat je als je in een onweer komt de heilige Anna aanroept en als je je sleutels kwijt bent de heilige Antonius ofzo. Ver van m’n bed. Het is belangrijk dat je begrijpt, dat de heiligenverering zo niet bedoeld is. Die grote aandacht voor heiligen was juist bedoeld, om het geloof dichtbij te brengen. God is zo ver weg, in de hemel. Die heiligen konden een bemiddelende functie hebben, tussen jou en God in.

[9] Weet u dat de bijbel en de kerk wel degelijk heiligen kennen? Ik noem in het spoor van de bijbel deze mensen heiligen: mensen, in wie hun leven God zichtbaar aan het werk is. God geeft hun de genade, dat ze hun leven aan Hem offeren, soms tot in de dood. God geeft ze de genade, dat Hij hun zonden vergeeft en hun inclusief hun zwakke kanten in dienst neemt. Je begrijpt dat jij ook onder deze definitie van ‘heiligen’ kunt vallen. Sint Piet en Sint Klaas, bij wijze van spreken. Ik definieer het expres zo. Want ik denk dat ‘heiligen’ nog veel dichter bij ons staan, dan de hele Middeleeuwse santekraam.

Ik denk dat je Paulus met een gerust hart een heilige mag noemen. In zijn leven is God aan het werk. Hij mag z’n leven aan God offeren, tot in de dood. God geeft hem de genade, dat Hij zijn zonden vergeeft en hem met al z’n plus- en minpunten in dienst neemt. Maar zie je dan wel dat dat laatste net de reden is, dat Paulus een heilige is? Je kunt Paulus opwaarderen tot de tweede Paus van Rome. Paulus zelf doet het anders. We hebben een stukje gelezen een paar van zijn brieven. Zoals Paulus was, zo preekte hij: recht door zee, zonder zichzelf te sparen. Zoals Paulus preekte, zo schreef hij. Eerlijk is eerlijk.

Begrijp je waar ik heen wil? Paulus is er niet op uit om zijn eigen heiligencarrière voor het voetlicht te brengen. Paulus is een heilige, omdat hij de hoofdrol van Jezus Christus toelicht. Paulus is

een heilige, omdat hij z'n eigen feilen niet wegmoffelt. **[10]** Stel je voor, dat je deze heilige man bij voorbeeld tegen het eind van z'n leven zou hebben mogen spreken. Ik denk dat je automatisch erg onder de indruk zou zijn. Een apostel in dienst van het evangelie van Jezus, van alles wat Hij gedaan heeft! Één van de mannen en vrouwen, van wie de woorden in de Bijbel opgenomen zijn! En één die een bijzonder diep inzicht heeft ontvangen in de geheimen van het koninkrijk. En deze zo bijzondere man heeft maar één boodschap: het is alleen genade. Dit zegt deze heilige, Paulus: 'Want ik ben de minste van de apostelen, ik ben de naam apostel niet waard omdat ik Gods gemeente heb vervolgd. Alleen dank zij genade ben ik wat ik ben.' Dit doet een heilige: doorverwijzen. Naar Jezus Christus.

3. **[11]** Jezus Christus. Doe het niet zelf, in je geloof. Blijf niet staan bij die heiligen, ons voorgedaan. Je hebt alles in Hem. Jezus Christus. Hij is de onmiddellijke Middelaar, ons van God zelf gegeven. Je hoeft niet zelf een toren te bouwen, een hoogtepunt waar Hij kan landen. Het hoogtepunt van zijn leven was het dieptepunt van Golgotha. Het fundament van Golgotha rust niet in jouw kwaliteiten. Het fundament van Golgotha is de liefde van God. Jezus Christus is de onmiddellijke Middelaar, ons van God zelf gegeven. Je hoeft geen heiligen tussen Hem en jou in te plaatsen. Dat is niet nodig. God is door Jezus Christus zo dichtbij gekomen. Was je toevallig tweeduizend jaar geleden geboren, dan had je nu naast Hem kunnen zitten. Wat wil je dan nog zelf? Wat wil je dan nog met je heiligen?

Het is niet alleen zo, dat je doe-het-zelf en heiligen niet nodig hebt om je behoud te bewerken. Ze kunnen zelfs tussen jou en Jezus Christus in komen te staan. Ze kunnen je zicht op God blokkeren. Als je zo'n intermediair zoekt, dan peil je de diepte van de kloof niet. De kloof tussen God en ons. Daar kom je niet op eigen kwaliteit overheen. Daar kom je ook niet overheen met behulp van anderen, heiligen, die misschien al aan de overkant zijn. Zie je hoe die dringende waarschuwing van de Catechismus nog steeds van kracht is? Als je steun zoekt buiten Jezus Christus, dan zoek je je leven buiten Jezus Christus. Dat is afgoderij. Heiligen worden idols.

Wij leven in deze weken toe naar het offer van Jezus Christus op Golgotha. Als er één ding duidelijk wordt wanneer je het lijdensevangelie van de Heer leest, dan is het dat Hij zijn weg alleen moet gaan. Er waren en er zijn meer mannen die Jezus heten. Het is een mooie naam. Er was er maar één die zijn volk heeft bevrijd van hun zonden. Dit is wat Paulus over deze Heiland zegt: 'Ik wil Christus kennen en de kracht van zijn opstanding ervaren, ik wil delen in zijn lijden en aan hem gelijk worden in zijn dood, in de hoop misschien ook zelf op te staan.'

[12] Durf je dat, leven van genade? Durf je dat, leven van de lucht? Weet je, op grond van dat 'sola gratia', alleen uit genade, heeft er een beeldenstorm door Europa geraasd in de jaren '60 van de zestiende eeuw. Ik denk dat je achteraf kunt constateren: zo had het niet gemoeten, niet met kracht, niet met geweld. Maar laat de Geest wel in jouw leven een grote schoonmaak houden. Dat je geloof niet ontsierd wordt door eigen bouwwerkjes, waar God niet aan mag komen. Dat je geloof niet steunt op andere mensen, op hun kracht. Durf je te leven van genade? Dan ben je vreemd bezig, in de ogen van de meeste mensen. Leven van genade is een zwakgebod. Maar had ik je niet gezegd, dat God iets heeft met mensenzwakheid? Hij is nu eenmaal de God van liefde en genade.

Amen.